1 сем.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ

«Приднестровский государственный университет им. Т.Г. Шевченко»

Филологический факультет

Кафедра украинской филологии

УТВЕРЖДАЮ:
И. о. декана филологического факультета

доц._____/Еремеева О.В./

«03»_____10_____2019 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

на 2019/2020 учебный год

учебной дисциплины

«ВВЕДЕНИЕ В ЯЗЫКОЗНАНИЕ»

Направление подготовки:
7.45.03.01 ФИЛОЛОГИЯ

Профиль подготовки:
«ОТЕЧЕСТВЕННАЯ ФИЛОЛОГИЯ (УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК И ЛИТЕРАТУРА)»
Для набора 2019 г.

квалификация (степень) выпускника
БАКАЛАВР
Форма обучения:
ОЧНАЯ

Тирасполь 2019

Рабочая программа дисциплины «Введение в языкознание» / Е.А.Леонтьева – Тирасполь: ГОУ ПГУ, 2019. – 8 с.

Рабочая программа предназначена для преподавания дисциплины «Введение в языкознание» студентам очной формы обучения по направлению подготовки 7.45.03.01 «Филология»

Рабочая программа составлена с учетом Федерального Государственного образовательного стандарта высшего образования по направлению подготовки 7.45.03.01 «Филология», утвержденного постановлением Минобрнауки РФ № 947 от 07.08.2014

Составитель _____ Е.А. Леонтьева, к.ф.н., доцент

*1. **Цели освоения дисциплины***

Цели освоения дисциплины

- формирование у студентов системы современных филологических знаний о структуре, закономерностях и важнейших аспектах языка.

Курс предполагает выполнение следующих **задач:**

- овладение основной терминологией понятийного аппарата языкознания;
- усвоение основных сведений о языке, его строении, структуре и системе, функции, связи с другими науками;
- получение знаний по теории языкознания, типологии и генеалогии языков мира.

Задачи курса:

Теоретические: в ходе чтения лекционного курса синтаксиса обеспечить прочные теоретические знания всех разделов, предусмотренных программой, а также развивать культуру исследовательской деятельности студентов: дать определенный круг знаний о синтаксическом строе украинского языка, синтаксических единицах, видах синтаксической связи, о структуре, семантике, функционировании словосочетания, простого и сложного предложения, текста

Практические: На практических занятиях создавать проблемные ситуации оказывать предпочтение использованию разнообразных методов и приемов во время проведения практических занятий, развить навыки работы научить видеть эстетические возможности основных единиц языка (звука, морфемы, слова, предложения): развить навыки сознательного использования речевых средств; сформировать навыки многоаспектного анализа синтаксических конструкций; выработать пунктуационные, интонационные навыки практического пользования языком.

2. *Место дисциплины в структуре ООП ВО*

Дисциплина «Введение в языкознание» относится к базовой части блока дисциплины (модули) ООП: Б1.Б.07 и изучается в первом семестре.

Междисциплинарные святи:

Базой для усвоения дисциплины «Введение в языкознание» служат знания, умения и навыки, полученные обучающимися в школьном курсе украинского языка. Усвоение дисциплины предшествует изучению таких профессиональных дисциплин как «Современный украинский литературный язык», «Иностранный язык», «История украинского языка», «Методика преподавания украинского языка».

3. Требования к результатам усвоения дисциплины:

а) общепрофессиональные (ОПК)

- ОПК-2 – способностью демонстрировать знание основных положений и концепций в области общего языкознания, теории и истории основного изучаемого языка (языков), теории коммуникации;

- ОПК-5 – свободным владением основным изучаемым языком в его литературной форме, базовыми методами и приемами различных типов устной и письменной коммуникации на данном языке;

б) профессиональные (ПК)

- ПК-4 – владением навыками участия в научных дискуссиях, выступления с сообщениями и докладами, устного, письменного и виртуального (размещение в информационных сетях) представления материалов собственных исследований.

В результате освоения дисциплины обучающийся должен:

3.1. знать:

- общие сведения о языке и языкознании как науки;
- природу и сущность языка;
- ее происхождение, закономерности развития и функционирования на разных исторических этапах;
- происхождение и развитие письма;

- генеалогическую и типологическую классификации языков;
- структурные уровни и единицы языка;

3.2. уметь:

- использовать приобретенные знания в практике языкового и иноязычного общения, перевода и в научном анализе языковых явлений;

3.3. владеть:

- содержательной интерпретацией и адаптацией филологических знаний для решения образовательных задач в соответствующей профессиональной области;
- методами и приемами анализа лингвистических явлений на уровне вуза и школы как сфер реализации профессиональной деятельности.

4. Структура и содержание дисциплины

4.1. Распределение трудоемкости в з.е./часах по видам аудиторной и самостоятельной работы студентов по семестрам:

Семестр	Количество часов						Форма итогового контроля
	Трудоёмкость в з.е./часах	В том числе				Самост.раб.	
		Аудиторных					
		Всего	Лекций	ЛР	ПЗ		
1	4з.е/144	68	28		40	76	Экзамен
контроль	36						36
Всього:	**5 з.е/180**	**68**	**28**		**40**	**76**	**36**

4.2. **Распределение видов учебной работы и их трудоемкости по разделам дисциплины. дисциплины**

№ Раздела	Наименование разделов	Количество часов					
		Всего	Аудиторная работа			Внеаудиторная работа	
			Л	ПЗ	ЛР	СРС	КР
1	Загальні питання мовознавства	30	6	8		16	
2	Фонетика та графіка.	28	6	6		16	
3	Лексикологія та фразеологія.	26	4	8		14	
4	Граматика.	34	8	10		16	
5	Мовна типологія.	26	4	8		14	
Підготовка до іспиту		36					36
Всього:		180	28	40		76	36

4.3. Тематический план по видам учебной деятельности

Лекции

№ п/п	Номер раздела дисциплины	Объём в часах	Тема занятия	Учебно-наглядные пособия
1.	1	2	Мова та основні аспекти її дослідження	роздатковий матеріал
2.	1	2	Природа сутність, функції та будова мови	роздатковий матеріал
3	1	2	Мова, мислення та мовлення	роздатковий матеріал
4	2	2	Звуки мови, їх вивчення і графіка і класифікація	роздатковий матеріал
5	2	2	Фонетичні одиниці та засоби	роздатковий матеріал
6	2	2	Фонетичні процеси	роздатковий матеріал
7	3	2	Слово та його значення	роздатковий матеріал
8	3	2	Лексико-семантичні категорії	роздатковий матеріал

9	4	2	Граматичне значення. Граматичні категорії	роздатковий матеріал
10	4	2	Морфема і словоформа	роздатковий матеріал
11	4	2	Способи вираження граматичних значень	роздатковий матеріал
12	5	2	Типологічна класифікація мов	роздатковий матеріал
13	5	2	Генетична класифікація мов	роздатковий матеріал
14	5	2	Інші спроби типологічної класифікації мов	роздатковий матеріал
	Всього	**28**		

Практические занятия 7 семестр

№ п/п	**Номер раздела дисциплины**	**Объём в часах**	**Тема занятия**	Количество часов
1	1	2	Походження та розвиток мови.	роздатковий матеріал
2	1		Мова як знакова система	
3	1	2	Природа мови, її сутність та функції	роздатковий матеріал
4	1	2	Методи дослідження мови	
5	2	2	Орфоепія. Транскрипція і транслітерація	роздатковий матеріал
6		2	Лінгвістичний (функціональний) аспект у вивченні звуків.	роздатковий матеріал
7	2	2	Графіка Орфографія. Принципи орфографії	роздатковий матеріал
8	3	2	Лексико-семантична система мови	роздатковий матеріал
9	3	2	Історичні зміни	роздатковий матеріал
10	3	2	Фразеологія	роздатковий матеріал
11	3	2	Лексикографія	
12	4	2	Лексико-граматичні розряди (категорії)	роздатковий матеріал
13	4	2	З історії питання про частини мови. Частини мови в різних мовах	роздатковий матеріал
14	4	2	З історії питання про частини мови Частини мови в різних мовах.	роздатковий матеріал
15	4	2	Речення та його ознаки	роздатковий матеріал
16	4	2	Актуальне членування речення	роздатковий матеріал
17	3	2	Основні класифікації мов світу.	роздатковий матеріал
18	3	2	**Типологічна (морфологічна)** класифікація мов світу.	роздатковий матеріал
19	3	2	Генеологічна класифікація мов світу.	роздатковий матеріал
20	3	2	Диференціація та інтеграція мов.	роздатковий матеріал
	Всього	**38**		

Лабораторные работы – *не предусмотрены.*

Самостоятельная работа студента

Раздел дисциплины	**№ п/п**	**Тема и вид СРС**	**Трудоемкость (в часах)**
Загальні питання мовознавства	1	Напишіть твір-роздум “Мовна ситуація в Україні”.	6
	2	Вивчіть п’ять змістовних висловлювань про мову, слово.	5
	3	Укладіть власний словник лінгвістичних термінів.	5
	Всього		**16**

Фонетика та графіка.	1	Зобразіть у формі таблиці класифікацію приголосних та голосних звуків.	4
	2	Порівняйте вимову виділених приголосних звуків у поданих словах з вимовою голосних. Україна, дзиґа, боротьба, черешня, лекція, знання, голубка.	4
	3	Написання рефератів на тему «Порівняльна характеристика фонетичних систем рідної та іноземних мов». «Звукова мова і письмо. Значення письма в розвитку суспільства».	4
	4	Виконання вправ	4
	Всього		**16**
Лексикологія та фразеологія.	1	Укласти довідничок «Українські словники»	2
	2	Скласти тлумачний словничок термінів, що вживаються в мовознавчій галузі.	3
	3	Виконання вправ на тему «Лексикологія»	3
	4	Виконання вправ на тему «Фразеологія»	3
	5	Виконання вправ на тему «Лексикографія»	3
	Всього		**14**
Граматика.	**1**	Виконання вправ на тему «Граматичні категорії»	8
	3	Виконання вправ на тему «Синтаксична СУМ»	**8**
	Всього		**16**
Мовна типологія.	**1**	Виконання вправ на тему «Генеологічна та типологічна класифікація мов»	7
	2	Підготовка рефератів на тему «Генеалогічна класифікація мов». «Слов'янська і балтійська групи мов». «Германська група мов». «Романська група мов». «Мови синтетичні й аналітичні, номінативні й ергативні»	7
	Всього		**14**
Всього			**76**

Курсовые работы – *не предусмотрены*

6. ***Образовательные технологии***

Семестр	***Вид занятия (Л, ПР, ЛР)***	***Используются интерактивные образовательные технологии***	***Количество часов***
1	Л	Полемічний виклад лекції. Дискусія	2
	Л	Розумовий штурм	2
	ПР	Спілкування в парах	2
	ПР	Обговорення вивченого матеріалу в малих проблемних групах	1
	ПР	Експертно-аналітична робота з візуальним матеріалом, виконання письмових робіт, експрес-опитування	2
	ПР	Тестові завдання, електронні види тестування	2
Всього:			11

7. **Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам усвоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов (см. ФОС).**

8. Учебно-методическое и информационное обеспечение дисциплины (модуля)

8.1. Основная литература:

1. Дорошенко С. І., Дудик П. С. Вступ домовознавства: [навч. посіб. для студ. філол.. ф-тів ун-тів] / С. І. Дорошенко, П. С. Дудик. – К. : Вища шк., 1974. – с. 294

2. Кочергая М.Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. — К.: Видав- ничий центр "Академія", 2001. — 368 с.
3. Левицький А.Е., Сингаївська А.В., Славова Л.Л. Вступ до мовознавства: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 104 с.
4. Малюга Н. М. Мовознавство: упровадження результатів пізнання у практику сучасної школи / Наталія Миколаївна Малюга. – Кривий Ріг : КПІ ДВНЗ «КНУ», 2014. –107 с
5. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів денної форми навчання гуманітарного факультету з дисципліни Вступ до мовознавства (1 семестр)/ Укл. Біленко Т.Г. . – Запоріжжя: ЗНТУ, 2013. – 110 с.
6. Терехова Д. І. Вступ до мовознавства: Навчальний посібник для студентів першого курсу (напрям підготовки 6.020303 «Філологія», спеціальність «Переклад») та за-гальноосвітніх навчальних закладів (курси за вибором для учнів профільних класів філологічного напрямку) / Автор-упорядник Терехова Д. І. – К. – Полтава: «Полтавський літератор», 2012. – 224 с.

8.2. Дополнительная литература:

1. Апресян Ю. Д. Образ человека по данным языка \\ Вопросы языкознания, 1995, №1.
2. Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної генології: Навчальний посібник. –К.: Видавничий центр «Академія», 2006. – 248с.(Альма-матер)
3. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Істрія лінгвофілософських учень: Підручник. – К.: Академія, 2008.- 240с.(Альма-матер).
4. Бацевич Ф.С.Основи комунікативної лінгвістик: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344с. (Альма-матер).
5. Гайдаєнко І.В. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Загальне мовознавство»(Структуральні школи) . – Херсон: ХДУ, 2003. – 43с.
6. Иванова Л.П. Курс лекций по общему языкознанию. К.: Освіта України,2006.- 312с.
7. Попова З.Д., Стернин И.А Когнитивная лингвистика: учебное пособие/ З.Д.Попова, И.А.Стернин. – М.: АСТ: Восток – Запад, 2007. – 414с.
8. Радевич-Винницький Я. Україна: від мови до нації.– Дрогобич: Відродження, 1997.
9. Селиванова Е.А. Когнитивная ономасиология (монография). – К.: изд-во укр. фитосоциологического центра, 2000. – 248с.
10. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712с..

Справочная литература

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. - М., 1969.
2. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. - К., 1985.
3. Лингвистический словарь. - М., 1990.
4. Нечаев В.Н. Краткий лингвистический словарь. - Ростов-на-Дону, 1976.
5. Розенталь Д., Теленкова М.А. Словарь-справочник лингвистических терминов. - М., 1976.
6. Языкознание. Большой энциклопедический словарь. - М.: Наука, 2000.

8.3. **Программное обеспечение и Интернет-ресурсы:**

1. Віртуальна бібліотека http :// virlib. ru /
2. http://www.nbuv.gov.ua/
3.http://nlibrary-rdgu.rv.ua/

8.4. Методические указания и материалы по видам занятий

Учебная дисциплина обеспечена учебно-методической документацией и материалами. Её содержание представлено в локальной сети университета. Для студентов обеспечена возможность доступа к современным профессиональным базам данных, информационным, справочным и поисковым системам. К практическим занятиям разработана система тестовых заданий.

Методические указания и материалы по видам занятий:

1. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів денної форми навчання гуманітарного факультету з дисципліни Вступ до мовознавства (1 семестр)/ Укл. Біленко Т.Г. . – Запоріжжя: ЗНТУ, 2013. – 110 с.

11. Технологическая карта дисциплины

Курс ____1____ группа __ФФ19ДР62УА____ семестр __1____

Преподаватель - лектор - к.ф.н., доцент Е.А. Леонтьева
Преподаватель, который ведёт практические занятия – к.ф.н., доцент Е.А. Леонтьева

Кафедра украинской филологии

Модульная система не предусмотрена.

Составитель:
к.ф.н., доцент — Леонтьева Е.А.

Зав. кафедрой
украинской филологии
к.ф.н., доцент — Якимович Е.Л.